

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 40/2018-75

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 10. júla 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Miroslavom Staníkom, advokátska kancelária, Štefánikova 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 202/2017 zo 7. augusta 2017 vo vzťahu k pozemku parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvoría – 122 m²) ležiacemu v obci [REDAKČIA], v katastrálnom území [REDAKČIA], zapísanému na liste vlastníctva č. [REDAKČIA] a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 202/2017 a uznesením zo 7. augusta 2017 p o r u š i l základné právo [REDAKČIA] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 202/2017-154 zo 7. augusta 2017 z r u š u j e v časti, ktorou bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Malacky č. k.

5 C 318/2013-137 z 11. mája 2017 o nariadení neodkladného opatrenia uložením povinnosti [REDAKOVANÉ] ako žalovanému nenakladať s pozemkom parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvorcia – 122 m²) ležiacim v obci [REDAKOVANÉ], v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], zapísaným na liste vlastníctva č. [REDAKOVANÉ], a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] v časti požadujúcej priznanie primeraného finančného zadost'učinenia od Krajského súdu v Bratislave n e v y h o v u j e .

4. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 475,05 € (slovom štyristosedemdesiatpäť eur a päť centov), ktorú j e Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta Mgr. Miroslava Staníka, advokátska kancelária, Štefánikova 14, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 40/2018-33 z 18. januára 2018 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 202/2017 zo 7. augusta 2017 vo vzťahu k pozemku parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvorcia – 122 m²) ležiacemu v obci [REDAKOVANÉ], v katastrálnom území (ďalej len „k. ú.“) [REDAKOVANÉ], zapísanému na liste vlastníctva č. [REDAKOVANÉ].

2. Zo sťažnosti a z jej doplnenia z 25. októbra 2017, doručeného ústavnému súdu elektronicky toho istého dňa, vyplýva, že uznesením Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 318/2013-137 z 11. mája 2017 bolo na návrh obchodnej spoločnosti PROFINEX engineering, s. r. o. (ďalej len „žalobkyňa“), nariadené neodkladné

opatrenie, ktorým sa sťažovateľovi ako žalovanému uložilo nenakladať s nehnuteľnosťami ležiacimi v k. ú. [REDACTED], zapísanými v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. [REDACTED] ako parc. č. 1059/1 (orná pôda – 1325 m²), parc. č. 1059/61 (orná pôda – 1394 m²), parc. č. 1059/138 (zastavané plochy a nádvoría – 414 m²), parc. č. 1059/236 (orná pôda – 1499 m²), parc. č. 1059/237 (orná pôda – 420 m²), parc. č. 1059/238 (orná pôda – 16 m²), parc. č. 1059/239 (orná pôda – 36 m²), parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvoría – 122 m²), ako aj stavba súp. č. 393 postavená na parc. č. 1059/138 – rodinný dom. Najmä sa mu zakázalo uskutočňovať akékoľvek právne úkony, ktorými by na inú osobu previedol vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam alebo ich častiam vkladom do majetku, kúpnu, zámennou, darovacou alebo akoukoľvek inou zmluvou, pričom mu bolo zakázané aj akokoľvek tieto nehnuteľnosti alebo ich časti zaťažovať právami v prospech tretích osôb.

3. Uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 202/2017-154 zo 7. augusta 2017 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 25. augusta 2017.

4. Porušenie čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu vidí sťažovateľ v týchto skutočnostiach:

4.1 Žalobkyňa sa žalobou vo veci samej z 5. septembra 2013 domáha neúčinnosti darovacej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľom a jeho synom [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „spoludlžník“). Touto zmluvou spoludlžník ako darca podaroval sťažovateľovi ako obdarovanému z už uvedených nehnuteľností tieto: parc. č. 1059/1, parc. č. 1059/61, parc. č. 1059/138, ako aj stavbu súp. č. 393 postavenú na parc. č. 1059/138 – rodinný dom. Vklad tejto darovacej zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený pod sp. zn. V-3518/10.

4.2 Žalobkyňa sa domáha vyslovenia neúčinnosti darovacej zmluvy z dôvodu, že spoludlžník má dlh voči žalobkyňi vyplývajúci zo zmluvy o úvere z 22. decembra 2008 uzatvorenej medzi žalobkyňou ako veriteľom a obchodnou spoločnosťou STERLING STOCK INVESTMENT SLOVAKIA, k. s. (ďalej len „dlžníčka“). Spoludlžník sa zaviazal ručiteľským vyhlásením zaplatiť namiesto dlžníčky v celom rozsahu jej dlh vyplývajúci

zo zmluvy o úvere v prípade, ak by dlžníčka dlh neplnila. Spoludlžník podpísal vyhlásenie o uznaní dlhu a súhlase s exekúciou, a to v rámci notárskej zápisnice spísanej na Notárskom úrade JUDr. Kataríny Valovej v Bratislave pod sp. zn. N 561/2008, Nz 63425/2008, NCR1s 62884/2008. Keďže pohľadávka sa stala splatnou a dlžníčka ju údajne nesplnila, začala žalobkyňa uplatňovať pohľadávku voči spoludlžníkovi prostredníctvom exekúcie vedenej na základe vykonateľnej notárskej zápisnice ako exekučného titulu. Návrh na začatie exekučného konania bol podaný 10. septembra 2010 na Exekútorskom úrade JUDr. Andrey Ondrejčkovej. Žalobkyňa následne zistila, že medzi spoludlžníkom a sťažovateľom došlo k uzatvoreniu darovacej zmluvy. Žalobkyňa vo svojej žalobe vyslovila presvedčenie, že v dôsledku darovacej zmluvy uzatvorenej medzi blízkymi osobami došlo k jej ukráteniu, a preto podľa § 42a ods. 3 Občianskeho zákonníka žiadala vysloviť neúčinnosť darovacej zmluvy.

4.3 Dňa 6. apríla 2017 podala žalobkyňa návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým požadovala vydanie uznesenia zhodného s uznesením, ktoré okresný súd neskôr aj vydal. Návrh odôvodnila tým, že je potrebné upraviť pomery strán konania tak, aby prípadná budúca exekúcia v prospech žalobkyne nebola ohrozená. Sťažovateľ mal totiž ako záložca uzatvoriť so spoločnosťou EAST HERITAGE HOLDING LIMITED ako záložným veriteľom (ďalej len „záložný veriteľ“) záložnú zmluvu, na základe ktorej mal 30. marca 2017 požiadať v katastri nehnuteľností o povolenie vkladu záložného práva v prospech záložného veriteľa. Žalobkyňa totiž argumentovala, že v prípade jej výhry v konaní by bol účel sledovaný jej žalobou (uspokojiť sa z majetku, ktorý unikol z majetku spoludlžníka ukracujúcim úkonom) zmarený, pretože viesť exekúciu na majetok, ktorý je predmetom záložného práva, je možné len so súhlasom záložného veriteľa.

4.4 Okresný súd vo svojom uznesení konštatoval, že podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia sú naplnené a v danom prípade je potrebné dočasne upraviť pomery medzi stranami. Z konania sťažovateľa vyplýva, že právne postavenie žalobkyne vo vzťahu k nehnuteľnostiam tvoriacim predmet konania na okresnom súde sa stalo neistým. Je daná dôvodná obava zmarenia akéhokoľvek uspokojenia žalobkyne ako veriteľa v prípade povolenia vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností, a preto je nepochybné, že

v dôsledku konania sťažovateľa je prípadná budúca exekúcia v prospech žalobkyne značne ohrozená.

4.5 Sťažovateľ v podanom odvolaní uviedol, že došlo k pochybeniu tým, že sa nariadilo neodkladné opatrenie týkajúce sa všetkých parciel zapísaných na liste vlastníctva č. ■■■■■, pretože došlo k obmedzeniu jeho vlastníckeho práva aj k parc. č. 1059/231, ktorú však nadobudol kúpnu zmluvou, nie teda darovacou zmluvou, ktorej účinnosť sa rieši v prebiehajúcom konaní vo veci samej.

4.6 Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd sa v odôvodnení svojho uznesenia nijakým spôsobom nevysporiadal s uplatnenou námietkou sťažovateľa a obmedzil sa na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených okresným súdom.

4.7 S poukazom na judikatúru dospel sťažovateľ k názoru, podľa ktorého ak by malo byť neodkladné opatrenie primeraným nástrojom na ochranu práv žalobkyne spočívajúcim v takej úprave pomerov strán, aby sa žalobkyňa v prípade budúcej exekúcie mohla uspokojiť z majetku, ktorý bol prevedený na sťažovateľa ukracujúcim úkonom, potom by bolo možné neodkladným opatrením uložiť sťažovateľovi iba to, aby nenakladal s majetkom tvoriacim predmet ukracujúceho úkonu.

4.8 Sťažovateľ ďalej zdôrazňuje, že hoci predmetom odporovacej žalobou napadnutej darovacej zmluvy boli iba parc. č. 1059/1, parc. č. 1059/61, parc. č. 1059/138, ako aj stavba súp. č. 393 postavená na parc. č. 1059/138 – rodinný dom, napriek tomu právoplatným neodkladným opatrením bol sťažovateľ obmedzený v nakladaní aj s parc. č. 1059/231, hoci túto nenadobudol spornou darovacou zmluvou, ale kúpnu zmluvou, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený 19. apríla 2012 pod sp. zn. V-715/12. Okrem toho je obmedzený aj v nakladaní s ďalšími parcelami, a to parc. č. 1059/236, parc. č. 1059/237, parc. č. 1059/238 a parc. č. 1059/239, ktoré tak isto nenadobudol darovacou zmluvou, keďže tieto vznikli prevedením geometrického plánu č. 28/2011, čo vyplýva z listu vlastníctva č. ■■■■■, v ktorom sú všetky nehnuteľnosti zapísané.

4.9 S poukazom na uvedené treba podľa sťažovateľa konštatovať, že neodkladné opatrenie nielen nebolo vydané v súlade so zásadou proporcionality, ale bezprecedentne

obmedzilo jeho vlastníctvo, resp. majetok vo vzťahu k hodnotám, ktoré by prípadnou exekúciou nemohli byť nikdy postihnuté. Uzneseniami okresného súdu a krajského súdu bolo neprimeraným či vyslovene hrubým spôsobom zasiahnuté do jeho práv podľa čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu.

5. Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v tomto:

5.1 Podľa sťažovateľa z odôvodnenia uznesení okresného súdu a krajského súdu nevyplýva, že by skúmali otázku subsidiarity neodkladného opatrenia vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu. V kontexte požiadavky prísnej proporcionality týchto inštitútov v súvislosti so zásahom do základných práv sa touto otázkou všeobecné súdy jednoznačne mali zaoberať. Vysporiadanie sa s touto otázkou malo byť súčasťou odôvodnenia uznesení, čo sa však nestalo.

5.2 Okresný súd sa podľa názoru sťažovateľa nedostatočne oboznámil s listom vlastníctva č. [REDAKOVANÉ] ako listinným dôkazom. Inak by nemohol do uznesenia zahrnúť povinnosť nenakladať s pozemkami, ktoré by v prípadnej exekúcii nemohli byť exekúciou postihnuté. Ide o pozemky nadobudnuté kúpnu zmluvou, resp. vytvorené geometrickým plánom.

5.3 Odvolacia námietka sťažovateľa týkajúca sa parc. č. 1059/231 bola v kontexte celého rozhodovacieho procesu z hľadiska proporcionality neodkladného opatrenia podľa presvedčenia sťažovateľa tak závažná a podstatná, že sa ňou mal krajský súd jednoznačne zaoberať.

5.4 Sťažovateľ v odvolaní poukázal aj na skutočnosť, že 4. novembra 2016 bolo zriadené záložné právo na parc. č. 1059/237 a parc. č. 1059/239, pričom dosiaľ nie sú doriešené všetky vzťahy so susedmi z vedľajších parciel, čo môže viesť k vážnemu narušeniu susedských vzťahov, avšak (hoci ide o námietku majúcu vplyv na posúdenie proporcionality neodkladného opatrenia) krajský súd sa s touto námietkou nijako nevysporiadal.

5.5 Sťažovateľ tiež argumentuje, že hoci v odvolaní namietol existenciu záložného práva Všeobecnej úverovej banky (ďalej len „VÚB“), krajský súd sa týmto argumentom podľa jeho názoru vôbec nezaoberal a nevysporiadal sa s ním, hoci bol významný z hľadiska posúdenia existencie, resp. neexistencie ohrozenia budúcej exekúcie, keďže akákoľvek budúca exekúcia z hodnôt nadobudnutých sťažovateľom darovacou zmluvou by sa mohla vykonať len so súhlasom VÚB.

6. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 07.08.2017, č. k.: 5Co/202/2017-154, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 odsek 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 07.08.2017, č. k.: 5Co/202/2017-154, porušil základné právo sťažovateľa vlastníť majetok podľa článku 20 odsek 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 k Dodatkovému protokolu k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Okresný súd Malacky uznesením zo dňa 11.05.2017, č. k. 5C/318/2013-137, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 odsek 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Okresný súd Malacky uznesením zo dňa 11.05.2017, č. k. 5C/318/2013-137, porušil základné právo vlastníť majetok podľa článku 20 odsek 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 k Dodatkovému protokolu k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

5. Uznesenie Okresného súdu Malacky zo dňa 11.05.2017, č. k. 5C/318/2013-137 ako aj Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07.08.2017, č. k.: 5Co/202/2017-154 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

6. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 20.000,- € (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré sú mu Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Malacky povinní vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu spoločne a nerozdielne.

7. Krajský súd v Bratislave a Okresný súd Malacky sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 757,96-€ na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

7. Sťažovateľ napokon požadoval, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť právoplatného uznesenia krajského súdu a okresného súdu.

8. Z vyjadrenia predsedu krajského súdu sp. zn. 1 SprV 89/2018 z 15. februára 2018, doručeného ústavnému súdu faxom 16. februára 2018 a poštou 21. februára 2018, vyplýva, že na základe stanoviska predsedu senátu, ktorý vo veci rozhodoval, treba trvať na odôvodnení uznesenia krajského súdu, keďže toto je prejavom zákonného postupu a jednomyselného rozhodovania (pomerom hlasov 3:0). Svedčí to o neopodstatnenosti sťažnosti.

9. Z podania právneho zástupcu sťažovateľa z 26. februára 2018, doručeného ústavnému súdu 2. marca 2018 (v reakcii na doručenie uznesenia ústavného súdu č. k. II. ÚS 40/2018-33 z 18. januára 2018), vyplýva, že podľa jeho názoru výroky 1 a 3 uznesenia ústavného súdu sú materiálne nevykonateľné. Sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu tvorí jednotný výrok, z obsahu ktorého nemožno vyňať jednu časť spôsobom, akým to urobil ústavný súd, keďže táto časť týkajúca sa pozemku parc. č. 1059/231 nie je v rozhodnutiach všeobecných súdov oddelená do samostatného výroku. Vo vzťahu k dočasnému opatreniu v bode 3 výroku uznesenia ústavného súdu to platí rovnako. Z dočasného opatrenia nemôže byť zrejmé ani príslušnému orgánu katastra, v ktorej časti je právoplatnosť (správne zrejme má byť vykonateľnosť, pozn.) uznesenia krajského súdu odložená. Sťažovateľ požadoval zrušiť uznesenie krajského súdu ako celok, lebo týmto uznesením sa zasiahlo do jeho označených práv. Pri viazanosti ústavného súdu návrhom sťažovateľa nemôže tento rozhodnúť iba čiastočne a prispôbiť svoj výrok neurčitým a nevykonateľným spôsobom. Otázne je tiež, či by bolo možné rozhodnúť čiastočne v prípade, ak by uznesenie okresného súdu bolo oddelené na jednotlivé výroky. Uznesenie krajského súdu je totiž tvorené z jedného výroku, ktorým bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Je neprípustné, aby bolo rozhodnutie, ktorému predchádzal zásah do práv sťažovateľa, zrušené iba čiastočne, a preto sťažovateľ požaduje,

aby v prípade preukázania zásahu do jeho práv ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu ako celok.

10. Z repliky právneho zástupcu sťažovateľa z 5. apríla 2018, doručenej ústavnému súdu 10. apríla 2018, ktorou odpovedá na vyjadrenie predsedu krajského súdu, vyplýva, že neodkladné opatrenie nebolo nielen vydané v súlade so zásadou proporcionality, ale bezprecedentne obmedzilo majetok a vlastníctvo sťažovateľa. Uznesenia všeobecných súdov boli neprimeraným a vyslovene hrubým zásahom do práva vlastníť majetok. Neskúmala sa subsidiárna povaha neodkladného opatrenia vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu. Nedošlo k vysporiadaniu sa so záložným právom VÚB, hoci to sťažovateľ namietal v odvolaní. Sťažovateľ napokon opakovane trvá na tom, aby v prípade preukázania zásahu do jeho práv zrušil ústavný súd uznesenie krajského súdu ako celok.

11. Ústavný súd doručil sťažnosť, jej doplnenie, uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 40/2018-33 z 18. januára 2018, vyjadrenie predsedu krajského súdu a repliku sťažovateľa žalobkyni, aby sa aj táto mohla vyjadriť vo veci samej, keďže rozhodnutím ústavného súdu by mohla byť dotknutá na svojich právach. Žalobkyňa ponúkanú možnosť nevyužila a vo veci sa nevyjadrila.

12. Na pojednávaní konanom 10. júla 2018 právny zástupca sťažovateľa zotrval na doterajších prednesoch a stanoviskách. Zástupca krajského súdu ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní.

II.

13. Z darovacej zmluvy zo 16. septembra 2010 (ktorú si ústavný súd vyžiadal od právneho zástupcu sťažovateľa) vyplýva, že spoludlžník ako výlučný vlastník daroval sťažovateľovi pozemky a stavbu nachádzajúce sa v k. ú. ■■■■■, zapísané v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. ■■■■■ (správne má byť zrejme č. ■■■■■, pozn.) ako parc. č. 1059/138 (zastavané plochy a nádvoria – 414 m²), rodinný dom súp. č. 393 ležiaci na parc. č. 1059/138, parc. č. 1059/1 (orná pôda – 3296 m²) a parc. č. 1059/61 (orná pôda – 1394 m²).

14. Z výpisu z listu vlastníctva č. [REDAKOVANÉ], okres [REDAKOVANÉ], obec [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ], vyplýva, že sú tam vedené parc. č. 1059/1 (orná pôda – 1325 m²), parc. č. 1059/61 (orná pôda – 1394 m²), parc. č. 1059/138 (zastavané plochy a nádvoria – 414 m²), parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvoria – 122 m²), parc. č. 1059/236 (orná pôda – 1499 m²), parc. č. 1059/237 (orná pôda – 420 m²), parc. č. 1059/238 (orná pôda – 16 m²), parc. č. 1059/239 (orná pôda – 36 m²), ako aj rodinný dom súp. č. 393 ležiaci na parc. č. 1059/138. Ako výlučný vlastník všetkých týchto nehnuteľností je zapísaný sťažovateľ. Vlastnícke právo nadobudol jednak darovacou zmluvou sp. zn. V-3518/10, právoplatnou od 1. októbra 2010, ďalej kúpnu zmluvou sp. zn. V-715/12, právoplatnou od 19. apríla 2012 (týkajúcou sa parc. č. 1059/231) a napokon prevedením geometrického plánu č. 28/2011 sp. zn. R-240/11 (týkajúcim sa parc. č. 1059/1, parc. č. 1059/236, parc. č. 1059/237, parc. č. 1059/238 a parc. č. 1059/239). Na všetkých nehnuteľnostiach viazne záložné právo v prospech VÚB a parc. č. 1059/237 a parc. č. 1059/239 sú zaťažené vecným bremenom spočívajúcim v práve prechodu a prejazdu cez tieto parcely, a to v prospech vlastníka parc. č. 976/12 a parc. č. 976/50.

15. Z uznesenia okresného súdu č. k. 5 C 318/2013-137 z 11. mája 2017 vyplýva, že ním bolo nariadené predbežné opatrenie v znení, ako ho cituje sťažovateľ v podanej sťažnosti.

Podľa konštatovania okresného súdu žalobkyňa sa vo veci samej domáha proti sťažovateľovi určenia neúčinnosti darovacej zmluvy uzatvorenej medzi spoludlžníkom ako darcom a sťažovateľom ako obdarovaným, a to z titulu odporovateľnosti právneho úkonu. Podľa zistenia okresného súdu sťažovateľ podal katastru nehnuteľností návrh na povolenie vkladu záložného práva napriek skutočnosti, že na liste vlastníctva je zapísaná poznámka o prebiehajúcim súdnom konaní pod sp. zn. 5 C 318/2013. Existuje preto dôvodná obava z postupu sťažovateľa, ktorý cielene uskutočňuje kroky smerujúce k zaťaženiu nehnuteľností záložným právom. Z konania sťažovateľa vyplýva, že právne postavenie žalobkyne vo vzťahu k špecifikovaným nehnuteľnostiam tvoriacim predmet konania vo veci samej sa stalo neistým. Z obsahu listín, ktoré mal okresný súd k dispozícii, si možno utvoriť názor, že žalobkyňa osvedčila bezprostredne hroziacu ujmu súvisiacu s nakladaním s nehnuteľnosťami, resp. súvisiacu s potenciálnym zásahom do jej práv, a preto sú splnené

podmienky pre rýchlu dočasnú úpravu pomerov strán vydaním neodkladného opatrenia z dôvodu, že konaním sťažovateľa by žalobkyňa mohla vzniknúť nielen reálna ujma, ale mohla by byť ohrozená aj exekúcia. Je daná dôvodná obava zmarenia akéhokoľvek uspokojenia žalobkyne ako veriteľa v prípade povolenia vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností a je teda nepochybné, že v súčasnosti v dôsledku konania sťažovateľa je prípadná budúca exekúcia v prospech žalobkyne značne ohrozená.

16. Z odvolania sťažovateľa z 26. mája 2017 vyplýva, že navrhuje uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa názoru sťažovateľa je potrebné poukázať predovšetkým na to, že osoba spoludlžníka žalobkyne nie je zhodná so subjektom, proti ktorému neodkladné opatrenie smeruje. Okresný súd sa vôbec nezaoberal otázkou, či budúci výkon súdneho rozhodnutia nie je možné uspokojiť iným majetkom spoludlžníka. Okresný súd sa vôbec nevysporiadal s tým, že na predmetných nehnuteľnostiach je zriadené záložné právo v prospech VÚB, čo znamená, že k prevodu nehnuteľností môže dôjsť len so súhlasom VÚB. Na pravde sa preto nezakladá konštatovanie okresného súdu, podľa ktorého v súčasnosti je prípadná budúca exekúcia v prospech žalobkyne značne ohrozená.

Navyše okresný súd pochybil, keď nariadil neodkladné opatrenie na všetky parcely zapísané na liste vlastníctva č. ■■■■, čím obmedzil vlastnícke právo sťažovateľa aj k parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvorcia – 122 m²), ktorú sťažovateľ nadobudol na základe kúpnej zmluvy, nie teda darovacou zmluvou, ktorej účinnosť sa rieši v konaní vo veci samej.

Napokon poukazuje sťažovateľ na skutočnosť, že 4. novembra 2016 bolo na parc. č. 1059/237 a parc. č. 1059/239 zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu a prejazdu a do dnešného dňa nie sú doriešené všetky vzťahy so susedmi z vedľajších parciel, pričom právoplatnosťou neodkladného opatrenia nastala situácia, v ktorej sťažovateľ nemôže zriadiť vecné bremená v prospech susedných pozemkov, čo môže viesť k vážnemu narušeniu susedských vzťahov.

17. Z uznesenia krajského súdu č. k. 5 Co 202/2017-154 zo 7. augusta 2017 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 5 C 318/2013-137 z 11. mája 2017.

Podľa názoru krajského súdu sa možno v celom rozsahu stotožniť s odôvodnením uznesenia okresného súdu. Aj podľa názoru krajského súdu žalobkyňa osvedčila obavu z ohrozenia výkonu exekúcie, a teda naliehavosť nariadenia neodkladného opatrenia. Žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno a osvedčila, že v prípade nenariadenia neodkladného opatrenia by mohla byť prípadná exekúcia ohrozená.

III.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

20. Sťažovateľ je presvedčený o neproporcionalite zásahu do jeho práv, pričom osobitne zdôrazňuje, že v prípade zistenia porušenia jeho práv prichádza do úvahy zrušenie uznesenia krajského súdu ako celku.

21. Krajský súd považuje vlastné uznesenie za správne.

22. Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že hlavným argumentom sťažovateľa uplatneným v sťažnosti bola námietka, podľa ktorej nebolo možné neodkladným opatrením mu zakázať nakladať s takým nehnuteľným majetkom, ktorý nenadobudol od spoludlžníka spornou darovacou zmluvou, vyslovenia neúčinnosti ktorej sa vo veci samej domáha proti sťažovateľovi žalobkyňa. Konkrétne to podľa názoru sťažovateľa malo znamenať, že neodkladné opatrenie sa nesmeli vzťahovať na parc. č. 1059/231 (ktorú mal nadobudnúť kúpou), ako aj na parc. č. 1059/236, parc. č. 1059/237, parc. č. 1059/238 a parc. č. 1059/239 (ktoré mal nadobudnúť prevedením geometrického plánu).

23. Ústavný súd sa s podstatou tejto námietky vysporiadal v uznesení č. k. II. ÚS 40/2018-33 z 18. januára 2018. Uviedol, že z listinných dôkazov, ktoré mal k dispozícii, možno dôjsť k záveru, že všetky nehnuteľnosti tvoriace predmet neodkladného opatrenia s jedinou výnimkou parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvorcia – 122 m²) nadobudol sťažovateľ práve spornou darovacou zmluvou uzatvorenou so spoludlžníkom.

Treba zdôrazniť, že uvedený zásadný záver ústavného súdu sťažovateľ vo svojich ďalších vyjadreniach (či v reakcii na uznesenie ústavného súdu, či v replike na stanovisko predsedu krajského súdu) nijako nespochybnil.

24. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

25. Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že žalobkyňa v rámci exekúcie môže siahnuť iba na taký majetok sťažovateľa (ktorý nie je jej dlžníkom), ktorý tento získal neúčinným právnym úkonom, ktorému žalobkyňa s úspechom odporovala. Z toho potom logicky ďalej vyplýva, že neodkladným opatrením možno zasiahnuť len taký majetok sťažovateľa, ktorý nadobudol neúčinným právnym úkonom.

26. Na základe dosiaľ uvedeného možno konštatovať, že pokiaľ okresný súd uznesením č. k. 5 C 318/2013-137 z 11. mája 2017 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 202/2017-154 zo 7. augusta 2017 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým sa sťažovateľovi ako žalovanému uložilo *inter alia* nenakladať s parc. č. 1059/231 (zastavané plochy a nádvorcia – 122 m²) ležiacou v k. ú. ■■■■■, zapísanou v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. ■■■■■, rozhodol v rozpore so zákonom, a teda arbitrárne, čo vo svojich dôsledkoch znamená porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

27. Vzhľadom na tento záver už nebolo potrebné, aby sa ústavný súd osobitne zaoberal namietaným porušením čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

28. Pokiaľ sťažovateľ v replike z 5. apríla 2018 v reakcii na vyjadrenie krajského súdu tvrdí, že krajský súd neskúmal otázku subsidiarity neodkladného opatrenia vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu, ale ani otázku záložného práva VÚB, ústavný súd poznamenáva, že sa s týmito námietkami vysporiadal v rámci predbežného prerokovania sťažnosti (uznesenie č. k. II. ÚS 40/2018-33 z 18. januára 2018), pričom dospel k záveru o potrebe odmietnuť sťažnosť v časti týkajúcej sa týchto námietok, a preto niet žiadneho dôvodu na to, aby sa ústavný súd k týmto námietkam opätovne vracal.

29. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu č. k. 5 Co 202/2017-154 zo 7. augusta 2017 v rozsahu vyplývajúcom z výroku, pričom zároveň v rozsahu zrušenia vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

30. V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu.

31. Na tomto mieste treba poznamenať, že nemožno akceptovať námietku sťažovateľa tvrdiaceho, že vzhľadom na konštrukciu výroku okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ako aj konštrukciu výroku krajského súdu nebolo možné vyňať spomedzi nehnuteľností zaradených do výroku uznesenia okresného súdu niektorú z parciel (konkrétne parc. č. 1059/231), pretože táto časť nie je v rozhodnutiach všeobecných súdov oddelená do samostatného výroku. Okrem toho sťažovateľ požadoval zrušenie uznesenia krajského súdu ako celok. V rámci viazanosti ústavného súdu návrhom sťažovateľa ústavný súd nemôže podľa sťažovateľa rozhodnúť iba čiastočne. Za otázky považuje aj to, či by bolo možné rozhodnúť čiastočne o uznesení krajského súdu v prípade, ak by uznesenie okresného súdu bolo oddelené na jednotlivé výroky. Uznesenie krajského súdu je totiž

tvorené z jedného výroku, ktorým sa uznesenie okresného súdu ako celok potvrdzuje a vo výroku nie je nijakým spôsobom popísaný „vzťah“ k pozemku.

32. Skutočnosť, že navrhovateľa treba v konaní (tak občianskoprávnom, ako aj pred ústavným súdom) považovať za *dominus litis*, znamená predovšetkým to, že navrhovateľ určuje v podanom návrhu (jeho petite) predmet sporu, o ktorom má príslušný súd rozhodnúť. Na druhej strane je právom a povinnosťou príslušného súdu rozhodnúť o návrhu, pričom rozhodnutie môže spočívať nielen v úplnom vyhovení, resp. úplnom nevyhovení návrhu, ale môže dôjsť aj k situácii, keď súd návrhu sčasti vyhovie a sčasti ju zamietne. Inými slovami, ak navrhovateľ požaduje nariadiť neodkladné opatrenie, ktorým sa má zakázať protistrane nakladať s určitými konkrétne vymenovanými vecami, súdu nič nebráni v tom, aby takémuto návrhu sčasti vyhovel a sčasti nie (niektoré z navrhovateľom označených vecí do neodkladného opatrenia pojal a niektoré nie).

33. Uvedené úvahy sa v rovnakej miere vzťahujú aj na konanie pred ústavným súdom, pokiaľ tento postupom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy na základe podanej sťažnosti preskúmava ústavnosť a zákonnosť právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej moci. Aj tu platí, že ústavný súd je oprávnený a povinný vyhovieť návrhu sčasti (teda priznať navrhovateľovi menej práv, než tento požaduje), ak dospeje k záveru o iba čiastočnej dôvodnosti podaného návrhu. Tomu nemôže brániť ani situácia, keď rozhodnutie prvostupňového súdu priznávajúce navrhovateľovi celý požadovaný nárok odvolací súd v celom rozsahu potvrdí. Aj v takomto prípade je v právomoci ústavného súdu v rámci konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhodnúť o čiastočnej správnosti a čiastočnej nesprávnosti potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu.

34. Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia od krajského súdu vo výške 20 000 €.

Tejto časti sťažnosti nebolo možné vyhovieť (bod 3 výroku nálezu).

Podľa názoru ústavného súdu vyslovením porušenia práv sťažovateľa v spojení s čiastočným zrušením uznesenia krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie bola ujma, ktorá sťažovateľovi nesprávnym uznesením krajského súdu vznikla, dostatočne kompenzovaná.

35. Napokon sťažovateľ požadoval náhradu trov právneho zastúpenia advokátom vo výške 757,96 €, pričom odmenu za jeden úkon právnych služieb vyčíslil na sumu 370,14 €.

Trovy právneho zastúpenia (vychádzajúc z § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov) pozostávajú z dvoch úkonov právnych služieb v roku 2017 (prevzatie a príprava zastupovania, spísanie sťažnosti) vo výške dvakrát po 147,33 €, z jedného úkonu právnych služieb v roku 2018 (replika na vyjadrenie krajského súdu) vo výške 153,50 €, ako aj z režijného paušálu vo výške dvakrát po 8,84 € a raz vo výške 9,21 €. Úhrnom predstavujú trovy právneho zastúpenia sťažovateľa sumu 475,05 € (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd nepovažoval za možné priznať odmenu za vyjadrenie z 26. februára 2018, ktorým sťažovateľ reagoval na uznesenie ústavného súdu, pretože tento úkon právnych služieb nepovažoval za účelne vynaložený.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

36. Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2018